

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 689/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. F., zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Peničkovou, Advokátska kancelária, Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. F. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2014 doručená sťažnosť Ľ. F. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“)

č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014 a žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky L. F., nar. 10. 09. 1979, trvale bytom Martina Hamuljaka 1491/22, Dolný Kubín porušené bolo.

2. Ústavný súd ruší rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 15. októbra 2013, č. k. 8 P 46/2013 a rozsudok Krajského súdu Žilina zo dňa 25. marca 2014, č. k. 5 CoP 102/2013 a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľke L. F. priznáva finančné zadosťučinenie v celkovej výške 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré sú jej Okresný súd Dolný Kubín a Krajský súd Žilina povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Dolný Kubín a Krajský súd Žilina sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľke L. F. náhradu trov konania v sume 284,08 € do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky.“

Ako vyplýva zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a k nej pripojených príloh, sťažovateľka bola ako odporkyňa účastníčkou konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 8 P 46/2013 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom, a to mal. J. F. a mal. S. F. (ďalej len „maloleté deti“), ktoré sa začalo na návrh P. F. (ďalej len „navrhovateľ“ alebo „otec“).

Okresný súd rozsudkom č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013 manželstvo účastníkov rozviedol, maloleté deti zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti sťažovateľky, otca zaviazal platiť na výživu mal. J. výživné 140 € mesačne a na výživu mal. S. výživné 120 € mesačne, vyslovil, že obaja rodičia sú oprávnení zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok, a upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že „otec je oprávnený stýkať sa s maloletými deťmi J. a S. každú stredu od 15.00 hod. do 18.30 hod. a každý párný kalendárny týždeň v sobotu od 13.00 hod. do 18.00 hod. Okrem toho je oprávnený stýkať sa s mal. J. každý nepárný kalendárny týždeň vždy od soboty od 9.00 hod. do nedele do 17.00 hod.“ s tým, že otec je oprávnený prevziať maloleté deti v určených časoch v mieste bydliska matky s deťmi a na rovnakom mieste ich v určenom čase aj odovzdať a sťažovateľka je povinná maloleté deti na styk pripraviť a v určených časoch ich otcovi

odovzdať. Samostatnými výrokmi rovnakého rozsudku okresný súd vo zvyšnej časti návrh otca na úpravu styku a na uloženie povinnosti sťažovateľke na podávanie pravidelných informácií o deťoch zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku, avšak iba proti jeho výroku o úprave styku, podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom poukázala na to, že tento výrok je čo do rozsahu styku nesprávny, pretože takto určený styk znamená, že sťažovateľke je znemožnené tráviť víkendy s oboma deťmi počas celého kalendárneho roka, keďže otec je oprávnený stretávať sa mal. J. každý nepárny víkend od soboty rána od 9.00 h do nedele večera do 17.00 h a každý párny víkend v sobotu od 13.00 h do 18.00 h aj s mal. S. V odvolaní argumentovala sťažovateľka tým, že rozsudkom okresného súdu boli porušené jej práva podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), podľa ktorého majú obaja rodičia práva a povinnosti v rovnakom rozsahu.

Krajský súd rozsudkom č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014 rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti ako vecne správny potvrdil, v ostatných častiach ho ponechal nedotknutý a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozsudok krajského súdu č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014 nadobudol právoplatnosť 7. apríla 2014.

Sťažnosť doručenu ústavnému súdu na porušenie základného práva podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013 a rozsudkom krajského súdu č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014 sťažovateľka odôvodnila tým, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s jej argumentáciou v odvolaní a obmedzil sa iba na konštatovanie správnosti dôvodov rozsudku okresného súdu. Oba sudy nedostatočne prihliadali na výkon rodičovských práv zo strany sťažovateľky, keďže sťažovateľka stratila akúkoľvek možnosť tráviť s oboma deťmi voľný čas cez víkend. Sťažovateľka musí

cez pracovnú časť týždňa zvládnuť všetky povinnosti, a tak nemá možnosť prežiť ani jeden víkend samostatne so svojimi deťmi. Taktiež deti nemajú priestor na oddych a pokoj soboty a nedele, keď v priebehu pracovnej časti týždňa navštevujú predškolské zariadenie a následne sa pripravujú na odchod k otcovi. Takýto kolobeh je náročný pre sťažovateľku i pre deti, keďže sú vystavované neustálemu tlaku povinností. Sťažovateľka nechce brániť deťom v styku s otcom, ale taktiež sa nechce vzdať ani práva na oddych s deťmi a prípadne spoločne aj so širšou rodinou. Takto vymedzený styk jej znemožňuje s deťmi stráviť aj dovolenku, resp. voľné dni mimo trvalého bydliska. Vytvorený stav je neprijateľný a diskriminačný, je v rozpore s čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy, ktorý garantuje práva obom rodičom a garantuje i osobitnú ochranu deťom; porušuje i čl. 12 ods. 1 ústavy, pretože narúša rovnosť rodičov v právach. Hodnota činností pracovného týždňa je neporovnateľná s možnosťami víkendov. Takáto úprava styku nie je v záujme maloletých detí a znemožňuje aj širšej rodine sťažovateľky kontakt s nimi, pretože cez pracovný týždeň na to niet dostatok priestoru.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím na základe zákona.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy jednak rozsudkom okresného súdu č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013 a jednak rozsudkom krajského súdu č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci vyplývajúcim z čl. 127 ústavy dospel ústavný súd k záveru, že je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľky konal a rozhodol rozsudkom krajského súdu č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie sťažovateľky bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom. Preto v tejto časti ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

Odlišná je situácia vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014. V tejto časti je sťažnosť podaná včas a smeruje proti rozhodnutiu, na preskúmanie ktorého má ústavný súd právomoc.

Krajský súd rozsudok č. k. 5 CoP 102/2013-224 z 25. marca 2014 odôvodnil takto:

„Kolízny opatrovník sa k odvolaniu odporkyne písomne nevyjadril.

Krajský súd v dôsledku podaného odvolania vec prejednal postupom podľa § 156 ods. 3 v spojitosti s § 214 ods. 2 O. s. p. v odvolacom konaní a po preskúmaní rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti o úprave styku otca s maloletými deťmi podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správny. Ostatné časti rozsudku okresného súdu odvolací súd nepreskúmaval, pretože neboli napadnuté odvolaním a ponechal ich nedotknuté.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V súlade s vyššie uvedeným citovaným ustanovením zákona, odvolací súd sa obmedzuje len na konštatovanie správnosti dôvodov rozsudku prvostupňového súdu, pričom sa v celom rozsahu stotožnil aj s jeho odôvodnením v odvolaní napadnutej časti o úprave styku otca s maloletými deťmi. Odvolací súd len dodáva, že okresný súd v tejto časti rozhodol po rozsiahlom a precíznom dokazovaní, vyhodnotil dôkazy v súlade s ust. § 132 a nasl. O. s. p. a napokon upravil styk v súlade so zákonom a s potrebnou citlivosťou, keď vo zvyšnej časti návrh otca na úpravu styku zamietol. Pokiaľ matka maloletých detí v odvolaní žiadala ešte viac obmedziť stretávanie sa otca s maloletými deťmi, aj podľa názoru odvolacieho súdu v súlade s ustálenou judikatúrou v obdobných veciach by došlo k obmedzeniu rodičovských práv na strane otca maloletých detí a upravený styk a jeho rozsah je predovšetkým v záujme maloletých detí.“

Ústavný súd pri preskúvaní namietaného rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posúdenia všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu. Okresný súd rozsudok č. k. 8 P 46/2013-198 z 15. októbra 2013 odôvodnil, pokiaľ ide o úpravu styku maloletých detí s otcom, takto:

„Pri rozhodovaní o styku otca s deťmi súd prihliadal na vek maloletých detí, na priebeh doterajších stretnutí od odchodu otca zo spoločnej domácnosti, na dĺžku doby, po ktorú sa otec s deťmi nestretáva ako aj zistené pomery u otca. Rodičia spolu nežijú v spoločnej domácnosti už od roku 2011, odkedy sa otec stretával s deťmi často počas víkendov a v týždni počas stredy, pričom stretnutia sa uskutočňovali na základe požiadavky matky detí predovšetkým v bydlisku rodičov otca v... Väčšina stretnutí prebiehala aj za prítomnosti matky detí, ktorá na svojej prítomnosti počas stretnutí trvala.“

K prerušeniu stretnutí otca s deťmi došlo v máji 2013, kedy otec prestal prispievať na výživu detí zdôvodňujúc to práve tým, že mu matka bránila v styku s deťmi, resp. stretnutia podmieňovala svojou prítomnosťou, ďalej neprítomnosťou ďalších osôb pri stykoch a ich realizáciou výlučne v bydlisku rodičov otca. Od mája 2013 sa otec stretol len s J., ktorého prišiel pozrieť do škôlky.

Z výpovede otca vyplýva, že J. sa z jeho prítomnosti tešil. To, že dieťa otca neodmietalo, vyplýva aj z reakcií učiteliek (vyplývajúcich zo záznamu z čl. 115), ktoré prvé dve stretnutia umožnili a o ďalšom informovali už matku detí, ktorá to požadovala, keď sa o opakovaných stretnutiach otca so synom v škôlke dozvedela.

Súd prešetril pomery, v ktorých žije otec, kolíznym opatrovníkom, ktorý podal dňa 16.09.2013 zo šetrenia písomnú správu, v ktorej uviedol, že otec žije v Osádke spolu s družkou, jej dvoma maloletými deťmi a spoločnou dcérou Bibiánou, v rodinnom dome, ktorý pozostáva z kuchyne, obývačky na prízemí a z dvoch izieb na poschodí. V spodnej časti domu sa nachádza jedna izba. Domácnosť je udržiavaná v čistote a v poriadku. V dome na poschodí sa nachádza izba, v ktorej je manželská posteľ a postieľka, čiže sú vytvorené podmienky pre návštevy maloletých J. a S. v súčasnom bydlisku ich otca. Družka otca uviedla, že v minulosti sa stretávala s mal. J. a tiež aj jej dcéry a medzi sebou vychádzali dobre. Pokiaľ sa otec stretával s maloletými deťmi z manželstva, pri týchto stretnutiach bola väčšinou prítomná aj mal. B., voči čomu matka detí výhrady nemala.

Matka svoj nesúhlas so stretávaním otca s deťmi nad rámec ňou určených podmienok odôvodňovala vekom mal S., dĺžkou odlúčenia detí od otca a tiež aj z dôvodu, že z morálneho a náboženského hľadiska je proti tomu, aby jej deti boli vychovávané milenkou otca. Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom je súčasťou rodičovských práv a povinností, ktoré vychádza z čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého starostlivosť o deti a ich výchova, je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, teda ide o obojstranné práva. Obsahom je právo rodiča na kontakt s dieťaťom, ako aj právo dieťaťa na starostlivosť zo strany jeho rodiča. Rodič, ktorý nemá maloleté dieťa v osobnej starostlivosti, prípadne s ním nežije v spoločnej domácnosti, je v prevažnej miere vylúčený zo sústavného výkonu rodičovských práv a povinností. Realizáciou styku s ním dochádza k ich výkonu, preto styk rodiča s dieťaťom významne ovplyvňuje jeho ďalší život. Právo styku rodiča s maloletým dieťaťom vyplýva aj

z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, z ktorých vyplýva, že dieťa má právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Dieťa má právo udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi a dohovor priznáva obom rodičom spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Na tunajšom súde sa vedie aj konanie o návrhu otca na vydanie predbežného opatrenia o dočasnej úprave styku s deťmi. Súd o návrhu rozhodol uznesením č. k. 8P/100/2013 dňa 08.10.2013, ktorým upravil styk otca s maloletými J. a S. každú sobotu od 14.00 hod. do 18.00 hod., pričom prvých osem stretnutí viazal na bydlisko rodičov otca v..., ktoré je deťom známe, a kde stretávanie najčastejšie prebiehalo. Otec má záujem stretávať sa s deťmi, ku ktorým má citový vzťah, má vytvorené podmienky pre realizáciu stykov v domácnosti svojich rodičov, kde sa stretnutia do mája tohto roku prevažne uskutočňovali, ale aj v súčasnom bydlisku v... Prítomnosť matky pri stretnutiach nie je potrebná, ani vhodná, z dôvodu negatívnych emócií medzi rodičmi a ich neschopnosti dohodnúť sa vo veciach týkajúcich sa detí. Tak isto vzhľadom na predchádzajúcu predbežnú úpravu stykov účinnú aj v období ďalších 30 dní od vykonateľnosti rozhodnutia o konečnej úprave styku, nie je potrebné obmedzovať realizáciu stykov na určité konkrétne miesto. Otec sa tak môže s deťmi stretávať u svojich rodičov, vo svojom bydlisku, či na verejných miestach.

Je však potrebné vychádzať z toho, že osobné kontakty otca s deťmi sú prerušené od mája 2013 a že mal. S. je v útlom veku necelých dvoch rokov, kedy je ešte silne naviazaná na matku a dlhodobšie odlúčenie dieťaťa od matky, by mohlo u maloletej vyvolať negatívne stresové reakcie.

U mal. J. je situácia odlišná v tom, že už bude mať 5 rokov, otec sa s J. stretával pravidelne od svojho odchodu z domácnosti v roku 2011 až do mája 2013, a za tento čas sa vytvorilo citové puto J. k otcovi. Z uvedených dôvodov súd upravil spoločné stretnutia otca s oboma maloletými deťmi zohľadniac pritom pomery u mal. S. a to každú stredu tak, že otec si bude preberať deti v čase po príchode J. zo škôlky v poobedných hodinách o 15.00 hod. do 18,30 hod., teda tieto stretnutia budú v trvaní tri a pol hodiny a tiež každú sobotu v párnom kalendárnom týždni, kedy deti stravia s otcom stretnutia v trvaní piatich hodín, od 13.00 hod. do 18.00 hod., pričom súd považuje dĺžku stretnutí za primeranú veku S. ako aj tej skutočnosti, že dieťa si potrebuje na otca zvyknúť, keďže k stretnutiam od mája nedochádzalo a dieťa nemá ešte vytvorenú pevnú citovú väzbu k tomuto rodičovi.

Naviac, u J. upravil styk aj každý nepárny kalendárny týždeň počas vikendu od soboty od 09.00 hod. do nedele do 17.00 hod., čo považuje za primerané veku dieťaťa, vzájomným vzťahom otca s dieťaťom i potrebe prehĺbenia tohto vzťahu.

Pokiaľ otec žiadal o úpravu stykov v širšom rozsahu ako bolo súdom určené, súd jeho návrh v dôsledku neprimeranosti súčasným pomerom, zamietol. Úprava styku v rozsahu viacerých po sebe nasledujúcich dní počas sviatkov a prázdnin aj s prespávaním, je predčasná, neprimeraná veku mal. S. ako aj dĺžke odlúčenia otca a detí. K rozširovaniu stykov má dochádzať postupne a citlivo a deti si majú najskôr zvyknúť na pravidelnosť kratších stretnutí. V prípade, že stretnutia podľa úpravy budú prebiehať, deti si na otca zvyknú a vzťahy medzi nimi a otcom sa upevnia, vzniknú predpoklady pre rozšírenie styku otca s deťmi aj počas viacerých dní, čo môže byť predmetom dohody rodičov, ktorá je prioritná a v prípade nemožnosti takejto dohody, môže byť rozšírenie stykov predmetom súdnej úpravy. V súčasnosti však nie sú podmienky na tak širokú úpravu stykov ako ju navrhuje otec. Preto súd jeho návrh v časti prevyšujúcej súdnu úpravu styku... zamietol“.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyčíta krajskému súdu, že z odôvodnenia jeho rozhodnutia nemožno zistiť, ako sa vysporiadal s jej odvolacími námietkami. Sťažnosť sťažovateľky však inú argumentáciu ústavnoproceného charakteru neobsahuje, sťažovateľka v sťažnosti výslovne ani nenamieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy.

Ústavný súd uznáva, že súčasťou štandardu súdnej ochrany je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (§ 157 ods. 2 OSP). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah, zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľky reagoval primeraným spôsobom (hoci čiastočne iba tým, že odkázal na dôvody obsiahnuté v rozhodnutí okresného súdu), jeho rozhodnutie v spojení s rozhodnutím okresného súdu sa vysporiadalo s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Spôsob, akým upravil styk maloletých detí s ich otcom okresný súd, považoval krajský súd za súladný so zákonom a vykonaný „s potrebnou citlivosťou, keď vo zvyšnej časti návrh otca na úpravu styku zamietol“, naopak, pokiaľ sťažovateľka v odvolaní žiadala ešte viac obmedziť stretávanie sa otca s maloletými deťmi, „podľa názoru odvolacieho súdu... by došlo k obmedzeniu rodičovských práv na strane otca maloletých detí“. Preto ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky považuje odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu za dostatočné.

Podľa tvrdenia sťažovateľky takáto úprava styku nie je v záujme maloletých detí, neumožňuje im potrebný oddych po pracovnom týždni a spoločné trávenie voľného času s matkou, pretože v konečnom dôsledku znamená, že každý víkend má dochádzať k stretnutiu otca s oboma maloletými deťmi, čo znemožňuje sťažovateľke stráviť s nimi súvislo víkend alebo dovolenku.

Ústavný súd pri predbežnom preskúmaní tejto časti sťažnosti sťažovateľky považoval za kľúčové východiská pre svoje rozhodnutie tieto skutočnosti:

Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom. Či už rodičia žijú v manželstve, alebo nie, predpokladá sa, že dieťa vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v určitých špecifických situáciách rieši osobitne, čo čl. 41 ods. 4 ústavy (v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) nielen nevylučuje, ale to aj predpokladá. Pritom zákon o rodine preferuje predovšetkým dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 35, § 36, § 25 ods. 1 a § 24 ods. 2 zákona o rodine). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa.

Právna úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie podľa už vysloveného právneho názoru ústavného súdu (PL. ÚS 26/05) k obmedzeniu práv rodičov, ale práve naopak, práve prostredníctvom tejto úpravy sa prispieva k ich garancii, a preto nemôže byť v nesúlade s čl. 41 ods. 4 ústavy.

Z argumentácie sťažovateľky vyplýva, že k porušeniu jej základného práva na ochranu jej rodičovských práv vyplývajúceho z čl. 41 ods. 4 ústavy malo a mohlo dôjsť len v príčinnej súvislosti so sťažovateľkou konkrétne výslovne nenamietaným porušením jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorému vyčítala, že pri rozhodovaní o jej odvolaní sa iba mechanicky stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa a na jej odvolacie argumenty nereagoval. V tejto súvislosti

ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 41 ods. 4 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07). Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo byť porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označeného základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy.

Sťažovateľka tiež namieta, že rozsudkom krajského súdu došlo aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy, a to v zásade na základe rovnakej argumentácie a z rovnakých dôvodov ako vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy. Z uvedeného dôvodu možno závery, ktoré ústavný súd formuloval vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 41 ods. 4 ústavy, v celom rozsahu vzťahovať aj na namietané porušenie čl. 41 ods. 1 ústavy, a preto ich netreba opakovať, resp. osobitne zdôvodňovať.

Napokon k sťažovateľkou tvrdenému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že označený článok ústavy neobsahuje garanciu konkrétneho základného práva a slobody, ale je základným ústavným ustanovením limitujúcim zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd. V nadväznosti na uvedené treba konštatovať, že v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Porušenie iného článku ústavy možno teda podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietať len v spojení s namietaným porušením už konkrétneho označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže však porušenie označených základných práv sťažovateľky (čl. 41

ods. 1 a 4 ústavy) zistené nebolo, nie je možné ani vysloviť záver o porušení už označeného všeobecného ustanovenia.

Ústavný súd nepovažoval teda právny názor krajského súdu, na ktorom založil svoje rozhodnutie, za svojvoľný či arbitrárny. Aplikácia príslušných zákonných ustanovení krajským súdom na vec sťažovateľky nepoprela ich účel a zmysel. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval v súlade so zásadou ústavne konformného výkladu, pretože nepoužil taký výklad dotknutých ustanovení, ktorý by poprel realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb.

Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2014